

راه کمی ناهموار، مرکب کمی رهوار

سال نو، سال فرصت‌های تازه، مزیت‌های جدید و پتانسیل‌های بی‌نظیر است. اما ریسک‌ها، تهدیدها، کمبودها و مشکلات، در کمین‌اند.

کاهش منابع و رشد مطالبات معوق نظام بانکی در کنار انعطاف ناپذیری نظام مالیاتی که توان حرکت را از اقتصاد کشور سلب کرده‌اند.

- تخصص پایین و بهره‌وری ناقابل عوامل تولید.
- حضور مستمر دولت در اقتصاد که مانع بلوغ بخش خصوصی مولد شده است.
- تشدید تحریم‌ها و "دم‌خور" شدن با شرکای تجاری درجه چندم در تعاملات منطقه‌ای و جهانی.
- واردات سخت و پرهزینه تکنولوژی به روز جهان در هر ۳ بخش اقتصادی کشور.
- افزایش ریسک‌ها.

با توجه به مشکلات فعلی و مشکلاتی که در سال بعد، به دلیل پیشروی بیشتر هدفمند سازی یارانه‌ها، لاقفل در کوتاه مدت با آنها مواجه خواهیم بود، دولت باید در سال جدید، سیاست‌های جدیدی را در دستور کار قرار دهد. رفع مشکلات و سوء ظن‌های بین‌المللی به جای دور زدن تحریم‌ها که تنها هزینه‌های ما را افزایش می‌دهند، اصلاح دو طرفه قانون کار که می‌تواند زمینه افزایش بهره‌وری نیروی کار را فراهم آورد و تا حدودی بنگاه‌ها را همراهی نماید و بکارگیری و توسعه بخش خصوصی واقعی برای ارتقای توان اقتصادی کشور، می‌تواند عوامل پیشرفت ما در سال ۹۰ باشند. البته راه سخت، مرکبی رهوارتر می‌طلبد. باید به فکر مرکبی رهوارتر بود تا خدای ناکرده در پیچ و خم راه‌های سختی که سپری می‌کنیم، از حرکت باز نایستیم.

سال جدید، باید سال کاهش ریسک‌ها، سال چیدمان جدید مهره‌ها در بازی‌های بین‌المللی، سال پیشبرد اقتصاد ملی، منطقه‌ای و جهانی و سال توجه دو چندان به مزیت‌های تولید و تولید کننده داخلی باشد. باید در این سال هر آنچه در "چنته" داریم رو کنیم تا به مقصد برسیم. به امید سالی پُر بار، با رفاه بیشتر و مملو از موفقیت برای یکایک هم‌میهنان عزیز. سال نو شما مبارک! ■

میوه یک دهه فعالیت

کشور ما در سال گذشته، علیرغم پیشرفت در تعدادی از شاخصه‌ها، در قیاس با رقبای چندان که شایسته می‌باشد ندرخشیده است. البته در مقایسه با اهداف تعریف شده، خوب عمل کرده‌ایم، اما اگر عملکردمان را با رشد کشورهای منطقه نظیر قطر، ترکیه، امارات و سایرین مقایسه کنیم، با این تبصره که این کشورها جز نفت، پتانسیل‌های به مراتب کمتری نسبت به ما دارند، در می‌یابیم که حق مطلب را ادا نکرده‌ایم. متأسفانه در کشور ما ارزیابی درستی از موانع صورت نمی‌گیرد و راهکارهایی که متناسب با نیازها و مشکلات ما باشند عملیاتی نمی‌شوند. به عنوان نمونه، یکی از مشکلات جدی ما بحث سرمایه‌گذاری و تراز رو به افول سرمایه در کشور است. کشور ما واقعاً مزیت‌های جذابی برای سرمایه‌گذاری (داخلی و خارجی) دارد، اما حتی این مزیت‌ها از فقر سرمایه در عذاب‌اند. یک نمونه ساده، مشکلات تأمین مالی صنعت نفت کشور ما است. به هر حال، خوب یا بد، صنعت نفت، "نان بیار" اقتصاد ایران است. چرا باید سالانه شاهد افت تولید و استخراج نفت در کشور باشیم؟

درد اقتصاد

مشکلات اقتصاد ما مشکلاتی متوازن‌اند! کشور ما در هر ۳ بخش کشاورزی، صنعت و خدمات مشکل دارد. برخی از این مشکلات عبارت‌اند از:

- هزینه تمام شده بالا در تمام بخش‌ها، عمدتاً ناشی از تورم، نرخ‌های نامتقارن بهره تسهیلات بانکی و دستمزدهای دستوری دولت که مورد آخر، ۲ بخش صنعت و خدمات را تحت فشار قرار داده است.
- خشکسالی‌ها، فقدان نظام کشت برنامه‌ریزی شده و سیاست‌های بی‌تأثیر و کوتاه مدت که جملگی کشاورزی ایران را از جایگاه اصلی خود دور ساخته‌اند.
- رکود شدید به علت تلاطم سیاست‌های غیرچرخه‌ای،

خاورمیانه ۲۰۱۰

کشور	رشد	بیکاری	تورم	توسعه انسانی
ایران	۱/۶۲	۱۷/۵۲	۲۲/۲۵	۰/۷۰۲
عربستان	۳/۶	۱۱/۶	۵/۴	۰/۷۵۲
ترکیه	۷/۳	۱۰/۵	۶/۴	۰/۶۸۳
مصر	۵/۳	۹/۴	۱۰/۴	۰/۶۰۲
لیبی	۳/۳	۱۳/۰	۳/۴	۰/۷۵۵
میانگین منطقه	۴/۳۹	۹/۳	۵/۷۵	۰/۶۷۹

منبع: واحد تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران»

در سالی که گذشت، کشورمان اتفاقات و حوادث زیادی را در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی تجربه کرد. این تجربیات در شرایطی به دست آمده‌اند که جهان چشم به تحولات عظیم خاورمیانه دوخته است. اعتراضات کارگران چینی به سطح پایین حقوق و دستمزدها، اعتصابات گسترده در اروپا، درخواست اصلاح قانون اساسی در ترکیه و موج اخیر دموکراسی خواهی اعراب در منطقه، همگی جزو تحولات مهم جهان در سال گذشته به شمار می‌روند. به راستی آیا آنچه در پس پرده این اعتراضات نهفته، جز مطالبه رفاه اقتصادی و اجتماعی، چیز دیگری است؟ پاسخ این سؤال همان عبرت‌های جهانی است که راه را روشن‌تر از همیشه به ما می‌نمایاند.

بایدهای دهه ۹۰

یک لحظه که به عقب برگردیم، سال گذشته، سال دستاورد بزرگ هدفمندی یارانه‌ها و آغاز جراحی اقتصاد کشور بود. خوب و بد این اقدام اساسی دولت را بسیار مورد کنکاش قرار داده‌ایم. امیدها به این اقدامات و اقدامات جانبی و مکمل دیگر بسیارند، اما نگرانی‌ها هم کم نیستند. به سنت همیشگی «اقتصاد ایران»، برادرانه به دولت توصیه می‌کنیم که تولید، تولید و باز هم تولید را دریابد. در سال جدید، ضعف، تحلیل و حتی حذف بنگاه‌هایی که تاب و تحمل افزایش شدید هزینه‌ها را ندارند، بسیار محتمل است. افزایش تعدیل نیروی کار و تشدید بیکاری، نگران کننده است، اما هنوز اول راهیم و هنوز دیر نیست تا نگرانی‌ها را به امید تبدیل کنیم. آزاد سازی اقتصادی و برقراری نظام عرضه و تقاضا، اتخاذ سیاست‌های پولی و مالی بجا، حمایت از ورود تکنولوژی‌های مدرن تولید و بومی کردن آن، ترمیم نقایص نظام بانکی و کاهش نرخ سود برای توسعه کار آفرینی (با رعایت انضباط پولی)، بکارگیری سیاست‌های مالیاتی متناسب با دوره فعلی و اتخاذ سیاست‌های توسعه متوازن در تمام بخش‌ها از مواردی‌اند که می‌توانند اقتصادی باطراوت را برای سال جدید رقم بزنند. مردم نگران افزایش بیکاری و تورم‌اند. نگران کوچک شدن سفره‌هایشان هستند. باید نسبت به بیکاری بالای کشور که یأس و ناامیدی را در قشر جوان به وجود آورده، حساس‌تر باشیم. دولت باید در سیاست‌گذاری‌های خود کاراتر از همیشه عمل کند و شفافیت را در عملکرد نهادهای اجرایی ارتقا بخشد. از این به بعد، مدیریت ریسک - چه در بُعد داخلی و چه خارجی - برای رشد و تعالی کشور از اوجب واجبات است.